

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สวนในบ้าน : การบริโภคเชิงสัญลักษณ์และการสร้าง ความโดดเด่นทางสังคม (Home Garden : Consumption of Symbolic Value and Construction of Social Distinction)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอมต จันทรังษี (Miss Amata Jantarangsee)
แผนกวิชา/คณะ	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ปี	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินี ตันฉนวนินิตย์ 2552

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง สวนในบ้าน : การบริโภคเชิงสัญลักษณ์และการสร้างความโดดเด่นทางสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำรงสถานะทางสังคมของชนชั้นกลางผ่านการจัดสวนในบ้านของตนเอง โดยศึกษาด้วยแนวคิดการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ (Consumption of Symbolic Value – Baudrillard, 1968) และการสร้างความโดดเด่นทางสังคม (Social Distinction – Bourdieu, 1984) ประเด็นคำถามหลักคือ สวนที่เป็นวัตถุแห่งการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ได้สร้างอัตลักษณ์แก่เจ้าของสวนอย่างไร และการจัดสวนตกแต่งในบริเวณบ้านสะท้อนรสนิยมของเจ้าของสวน รวมทั้งสร้างความแตกต่างอันนำไปสู่การสร้างความโดดเด่นทางสังคมได้อย่างไร

ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพวิธีที่ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเจ้าของสวนจำนวน 10 คนเป็นวิธีการหลัก จากนั้นจึงใช้วิธีการศึกษาอื่นๆช่วยในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม วิธีการเหล่านั้นคือ การสังเกต การใช้กล้องถ่ายรูปช่วยเก็บข้อมูล การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสร้างทุนทางวัฒนธรรมและการสร้างทุนทางวัฒนธรรมให้ตนเอง

ผลการศึกษาพบว่า สวนเป็นพื้นที่แห่งการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ของเจ้าของสวนหรือเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่เจ้าของสวนสร้างขึ้นเพื่อเสพย์คุณค่า ความหมาย รสนิยม และรูปแบบการใช้ชีวิต พื้นที่สวนที่มีการจัดวางองค์ประกอบสวนที่แตกต่างกันคือพื้นที่แห่งตัวตนที่แตกต่างกันของเจ้าของสวนแต่ละคน

การบริโภคสวนยังเป็นการบริโภคเพื่อเลียนแบบหรือเพื่อให้เป็นเหมือนคนที่อยู่ในกลุ่มทางสังคมเดียวกับเรา การบริโภคสวนยังสร้างความแตกต่างระหว่างคนที่ไม่มีสวน/คนที่มีสวนแต่ไม่สวยงามกับเจ้าของสวนที่มีสวนสวยงาม ในการดำรงสถานภาพทางสังคมของตนเอง กลุ่มเจ้าของสวนบ้านที่เป็นชนชั้นกลางต่างสะสมทุนหลายรูปแบบ นั่นคือ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสัญลักษณ์ ทุนเหล่านี้จะประกอบสร้างรสนิยมและรูปแบบการใช้ชีวิตเฉพาะแบบ ทำให้ชนชั้นทางสังคมของเจ้าของสวนปรากฏเด่นชัดขึ้น

ด้วยความหลากหลายและคลุมเครือของชนชั้นกลาง ผู้ศึกษาจึงจำเป็นต้องประยุกต์ใช้แนวคิดทั้งสองแนวคิด ตามความหลากหลายของชนชั้นซึ่งสามารถแบ่งได้สองกลุ่มคือ กลุ่ม 'ผู้ดีเก่า' และ กลุ่ม 'คนรวยใหม่' ผลปรากฏว่า แนวคิดการสร้างความโดดเด่นทางสังคมที่สามารถนำมาอธิบายชนชั้นกลางที่เป็น 'ผู้ดีเก่า' ที่สืบทอดทุนทางเศรษฐกิจและทุนวัฒนธรรมจากครอบครัวเดิมของตนเองได้ดีกว่า ในทางกลับกัน การอธิบายด้วยแนวคิดการบริโภคเชิงสัญลักษณ์สามารถนำมาปรับใช้ได้เหมาะสมกว่าสมาชิกชนชั้นกลางที่เป็น 'คนรวยใหม่' ซึ่งแสวงหาทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางวัฒนธรรมในรุ่นของตนเอง

Abstract

The Study of "Home Garden : Consumption of Symbolic Value and Construction of Social Distinction" illustrates how the middle class maintains their social status via their home gardens. Theoretical frameworks used in this thesis are consumption of 'Symbolic Value' (Baudrillard, 1968) and 'Social Distinction' (Bourdieu, 1984). Main questions of this study are : 1) How does home garden, as symbolic commodity, construct the owners' identity ? and 2) How does home garden reflect the owners' taste and construct social distinction ?

Using qualitative research method, I conduct in-depth interview with 10 garden owners and employ visual observation. In order to increase my garden "cultural capital", I discussed with the landscape architecture, attended the gardening seminars and read the garden magazines to update garden trends.

The study found that garden is a space of symbolic value consumption where the owners consume value, meaning and life-style. Difference garden decoration express difference owners' identity. Like other commodity consumption, the garden

owners do imitate their consumption pattern from the other middle class. At the same time, in order to make this distinction from other, they add in their own idea to decorate the garden. By doing that they name the garden distinctively as English Vintage, Luxurious Modern Garden, English Cottage.

To maintain the social status, middle class garden owner accumulate many capital. Economic capital, cultural capital and symbolic capital of middle class construct specific taste and life-style which cause distinction class. According to diversity and of middle class, ambiguity and contradictory class location, I found that Bourdieu's concept of social distinction can explain the 'old rich' group who inherits economic and cultural capital from their families. Their taste has a solid ground. However, this concept can not apply to the 'new rich' who do not have cultural capital and need to develop their own.